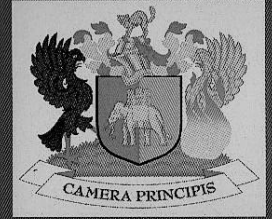
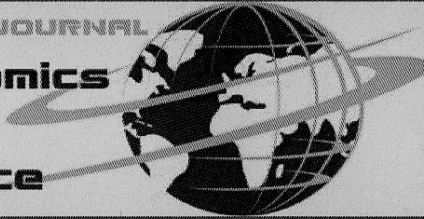

SCIENCE JOURNAL

**Economics
and
Finance**

Scientific journal
«**ECONOMICS** and **FINANCE**»

Agenda Publishing House,
United Kingdom

PERSPECTIVE DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCHES

COLLECTION OF SCIENTIFIC ARTICLES

List of journals indexed

РОССИЙСКИЙ ИНДЕКС
НАУЧНОГО ЦИТИРОВАНИЯ

Science Index

Submitted for review in Conference
Proceedings Citation Index –
Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH)

THOMSON REUTERS

Agenda Publishing House,
United Kingdom
2016

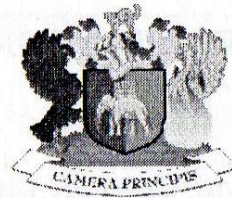

SCIENCE JOURNAL

**Economics
and
Finance**

Scientific journal
«ECONOMICS AND FINANCE»

Agenda Publishing House,
United Kingdom

PERSPECTIVE DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCHES

Collection of scientific articles

List of journals indexed

РОССИЙСКИЙ ИНДЕКС
НАУЧНОГО ЦИТИРОВАНИЯ
Science Index *

Submitted for review in

Conference Proceedings Citation Index -
Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH)

THOMSON REUTERS

Agenda Publishing House,
United Kingdom
2016

PERSPECTIVE DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCHES

Science editor:

Drobyazko S.I.

Ph.D. in Economics, Associate Professor, Professor of RANH

Reviewers:

Carmine Bianchi

Full Professor in Business & Public Management University of Palermo (Italy)

Jill (Solomon) Atkins,

*Professor of Accounting & Financial Management, Henley Business School
(Reading, United Kingdom)*

Perspective directions of scientific researches: Collection of scientific articles.
- Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2016.- 360 p.

ISBN 978-617-7214-40-2

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Russia, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern economy and state structure. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern economic science development.

ISBN 978-617-7214-40-2

© 2016 Copyright by Agenda Publishing House®

© 2016 Authors of the articles

© 2016 Drobyazko S.I.

CONTENT

1. NATIONAL ECONOMICS AND MANAGEMENT	7
Arsenjev Yu.N. PROBLEMS AND IMPROVEMENT OF THE QUALITY OF EDUCATION OF THE RUSSIAN	7
Bunceva R.I., Bunceva M.V. ANALYSIS OF THE INFRASTRUCTURE OF LIFE AND POPULATION TRENDS OF CHANGE	10
Hilorme T.V. CONCEPTUAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF ASSESSMENT OF ENERGY EFFICIENCY SYSTEMS ON THE BASIS OF ALTERNATIVE ENERGY SOURCES IMPLEMENTATION.....	13
Gordijenko V.O., Borvinko E.V. EFFICIENCY OF DIRECT FOREIGN INVESTMENTS	18
Ilchenko S.V. THEORETICAL PROBLEMS OF TRANSPORT EVOLUTION AND THE TERRITORIAL ASPECTS OF THEIR SOLUTION.....	22
Koblianska I. I. INSTITUTIONAL SUPPORT OF SUSTAINABLE RURAL DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	25
Kozlova I.M. INVESTMENT BEHAVIOR OF HOUSEHOLDS	28
Kookueva V.V. CHANGING ROLES MINIMUM WAGE IN RUSSIA	32
Kryvobok P.V. STUDY OF THE EXPERIENCE OF BELARUS TO REFORM OF UKRAINIAN VILLAGE.....	36
Maisuradze M.Yu. ISSUES OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IMPLEMENTATION IN ENERGY INDUSTRY	41
Pavlenchyk A.O. PECULIARITIES OF COMPETITION AT AGRARIAN MARKET	44
Pavlenchyk N.F. METHODOLOGICAL AND METHODIC FUNDAMENTALS TO STUDY MARKET OF AGRICULTURAL COMMODITIES.....	48
Sadchenko E.V. EFFICIENT ORGANIZATIONAL AND MANAGEMENT SYSTEMS NATURE USE	51
Sadchenko E.V., Popova M.A. MODERN TRENDS OF OPTIMIZATION THE MULTIPLY-CONNECTED ECONOMIC-ECOLOGICAL SYSTEM IN CONDITIONS OF COMPLEX FLUCTUATIONS	55
Lisyuk V.M., Serov A.O. MARKET APPROACH TO REFORMING HOUSING AND COMMUNAL SERVICES IN UKRAINE.....	58
Samodurova M.F., Hryuchkina E.A., Chelyadinova T.I. FACTORS DETERMINING FEATURES OF LABOR POTENTIAL AGRARIAN ENTERPRISES	61
Yagelska K.Yu. CONCEPTUAL APPROACH TO INFORMATION SUPPORT OF ASSESSMENT OF NATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE IN TERMS OF EUROPEAN INTEGRATION.....	65
2. WORLD ECONOMY	70
Lennerova I. ECONOMIC IMPACT OF MIGRATION.....	70
Venelin Terziev, Daniel Manolov. POSSIBLE RISKS IN THE PREPARATION AND ENFORCEMENT OF PROCEDURE OF SOCIAL PROCUREMENT IN SECTOR «SECURITY AND DEFENSE».....	75
Gromenkova S.V. INTERNATIONAL COMPETITIVENESS OF COUNTRIES: CURRENT TRENDS AND COMPARATIVE ANALYSIS	79
Ivashchenko G.A., Petryaeva Z. F., Petriaiiev O. O. IMPACT OF INTEGRATION IN INTERNATIONAL BUSINESS AND ECONOMIC SECURITY	84
Moroz O.S. UKRAINE IN THE INTERNATIONAL DIVISION OF LABOR.....	90
3. ENTERPRISES ECONOMICS AND MANAGEMENT	95
Ivanova V. B. ADAPTIVE APPROACH TO OPTIMAL PORTFOLIO INNOVATION PROJECTS	95
Irazihanova S.A., Hajiyeva M.I. FEATURES PRICING MECHANISM DURING TENDER IN CONSTRUCTION.....	98

Ismailova Sh.T., Atayeva V.H. RESEARCH ASPECTS STIMULATING EFFECT ON THE DEVELOPMENT OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY IN THE CONTEXT MARKET....	101
Kaluhina N.A., Rudnytskyi D.I. CONCEPTUAL BASES OF STRATEGIC DEVELOPMENT OF THE TELECOMMUNICATION ENTERPRISE	105
Kirchata I.M., Shershenyuk O.M. THE STRUCTURE AND GROUND OF COMPONENTS OF THE ENTERPRISE COMPETITIVE POTENTIAL.....	109
Stoyan Koev. COMPARISON BETWEEN THE MANAGEMENT TOOLS FOR CHANGE OF FIRM CULTURE	114
Esetova A.M., Levitskiy T.Yu. IMPROVEMENT OF PERFORMANCE ASSESSMENT OF COMPETITIVENESS OF THE CONSTRUCTION PRODUCTS.....	121
Levchenko Ia. S. THE ANALYSIS OF THE MOTOR TRANSPORT SECTOR INVESTMENT IN UKRAINE AND LITHUANIA	125
Postol A.A. INSTITUTIONAL SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES OR STATE AND PUBLIC REGULATORY INSTITUTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	129
Ruda H.M. STRATEGY OF MANAGEMENT'S CAPITAL OF THE COMPANY IN THE MARKET ENVIROMENT	132
Sidneva J.K. THE MODERN CONCEPT OF FOOD SAFETY.....	135
Staninov S.B. METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE LEVEL OF ENTERPRISE FINANCIAL FLEXIBILITY.....	138
Stankevych I.V. PRINCIPLES OF TRAINING AND PRODUCTION ACTIVITIES OF EDUCATIONAL ORGANIZATIONS.....	143
Esetova A.M., Faruhov T.A. STRATEGIC PLANNING DEVELOPMENT OF INNOVATIVE CONSTRUCTION PRODUCTION.....	146
Cherepanova N.A. ASSASSING THE COMPETITIVENESS OF VEGETABLE OIL.....	150
Chichulina K.V., Korol I.V. MODERN METHODS OF ENTERPRISES COST MANAGEMENT	154
Esetova A.M., Meilanov I.M. PRACTICE CONCESSION AND INVESTMENTS IN INDUSTRIAL CONSTRUCTION	159
Esetova A.M., Ramazanova F.M. IMPROVEMENT OF METHODS FOR ASSESSMENT AND ANALYSIS OF THE MARKET THE CONSTRUCTION PRODUCTS	162
4. PRODUCTIVE FORCES DEVELOPMENT AND REGIONAL ECONOMY	166
Bogachev S.V. ON GROUNDING STRATEGIC AND LOCAL PRIORITIES IN THE DEVELOPMENT OF URBAN AGGLOMERATIONS	166
Boiko V.I. METHODS OF DESIGNING AND IMPLEMENTING A BUSINESS PLAN IN THE CULTURAL SECTOR OF THE REGIONS OF THE COUNTRY.....	169
Gorbonos F.V. A PROJECT OF ECONOMIC RESTRUKTULISAION OF RURAL TERRITORIAL UNITS.....	172
Ivanova O.Y., Laptiev V.I. PROJECTS OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP PROBLEM-BASED HUMAN RESOURCES MANAGEMENT IN THE REGION	175
Melnikova M.V., Gradoboieva Ye.S. ON THE USE OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE PROCESS OF URBAN AGLOMERATION DEVELOPMENT	179
Melnychuk N. THE NESSECITY OF STATE FINANCIAL REGULATION IN ECONOMY: ITS ESSENCE AND COMPONENTS.....	182
5. MONEY, FINANCE AND CREDIT	187
Barbora Drugdová, Daniela Breveníková. TOWARDS THE PROBLEMS OF INSURANCE, INSURANCE MARKET AND INSURANCE OF NON-LIFE IN SLOVAK REPUBLIC.....	187
Bochan V.I. THE FORMATION OF SYSTEM OF THE STABILITY EVALUATION INDICATORS OF THE FINANCIAL SYSTEM OF UKRAINE	192
Danylkiv K.P. THE THEORETICAL BASIS OF RESEARCH INNOVATION ACTIVITY IN THE MODERN MARKET ECONOMY.....	197

Demilhanova B.A. THE TOOLS OF CREDIT RISK MANAGEMENT IN THE BANK.....	201
Mnykh N.V., Mnykh A. ROLE AND IMPORTANCE OF COOPERATION OF BANKS AND INSURANCE COMPANIES IN FINANCIAL SERVICES.....	204
Parubets O.M., Sugonyako D.O., Palokha O.V. COMMUNAL CREDIT OPPORTUNITIES TO FINANCE INFRASTRUCTURE INVESTMENT PROJECTS RESEARCH.....	209
Smirnova E.A., Kireenkova A.I. ASSESSMENT OF THE CURRENT STATE OF ONLINE INSURANCE IN THE RUSSIAN FEDERATION.....	212
6. ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT	218
Volkovska I.V. OPTIMIZATION OF ACCOUNTING OF THE ALCOHOLIC BEVERAGES IN THE RESTAURANT	218
Zorya O.P., Buchakchiyska T. THEORETIKAL ASPECTS REFLECTED IN THE ACCOUNTING SYSTEM OF BANKS FOR OVERNIGHT LOANS.....	221
Kulenko A.A., Varicheva R.V. THE ADVANTAGES OF DOING AN INTERNAL AUDIT AT THE ENTERPRISES OF UKRAINE.....	224
Maksymenko I.Y., Vaylo T.V. FEATURES OF ACCOUNTING INVENTORY IN MANAGEMENT SYSTEM ON COMMERCIAL ENTERPRISES	228
Solodka N.V. INTERNAL FINANCIAL REPORTING OF GROUP MEMBERS	230
7. TAXATION AND ACCOUNTING SYSTEM	234
Rudyuk L.V. REFORMING THE TAX SYSTEM: THORNY PATH OF UKRAINE.....	234
8. ECONOMIC SECURITY OF BUSINESS ENTITIES	244
Hapanovych Y.V., Orlov V.M. ECONOMIC AND LEGAL ASPECTS OF MANAGEMENT ..	244
DEVELOPMENT OF ENTERPRISES OF COMMUNICATIONS AND INFORMATIZATION	244
9. MATHEMATICAL METHODS IN ECONOMY	247
Reinska V. B., Ostapchuk O.P. MATHEMATICAL MODEL OF CALCULATING THE EFFICIENCY OF TAX PREFERENCES.....	247
Skrypnychenko M.I., Yatsenko H.Yu. IDENTIFICATION OF IMBALANCES IN EMERGING ECONOMIES FOR MACROECONOMIC REGULATORY POLICY ANALYSIS.....	250
10. STATE ADMINISTRATION, SELF-GOVERNMENT AND GOVERNMENT SERVICE	254
Osipov V.A. INTERACTION OF PROGRAM AND MATRIX MODELLING IN THE MANAGEMENT OF THE HUMANITARIAN SPHERE	254
Shevchenko I.Yu. CONTENT-ANALYSIS OF THE MEASURES OF THE STATE REGULATION OF DEVELOPMENT OF THE AUTOMOTIVE INDUSTRY AND AUTOMOBILES SALE MARKET.....	256
11. LAW	261
Voronin Y.G. ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECTS OF THE ENERGY SAVING MANAGEMENT IN UKRAINE.....	261
Mayurov N.P., Kulikov V.V., Mayurov P.N. HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS: THE HISTORICAL AND LEGAL ANALYSIS	264
Sopilnyk R.L. JUDICIAL-LEGAL RELATIONS AS A SUBJECT OF LEGAL REGULATION IN THE JUDICIARY LAW OF UKRAINE	270
12. TOURISM ECONOMY	274
Kulapina G.M., Markova O.V. USE OF SOCIAL AND ECONOMIC MECHANISM OF DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ACTIVITY IN MESOECONOMIC SYSTEM.....	274
13. MANAGEMENT	279
Kryshatanovych S.V., Kryshatanovych M.F. PUBLIC MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC COMPLEX IN MARKET CONDITIONS.....	279

Sotnikova Yu.V. THR "D" OF CREATIVE MANAGEMENT: DEFINITION, DEVELOPMENT AND DISTRIBUTION	282
14. MARKETING	286
Tardaskina T.M., Puzirova K.R. INTRODUCTION OF INNOVATIVE SERVICES AND TECHNOLOGIES IN THE ACTIVITY «UKRPOSHTA».....	286
15. PSYCHOLOGY, PEDAGOGY AND EDUCATION	289
Bobovsky Roman. REFLECTION AS A COMPONENT OF FUTURE TEACHER'S PEDAGOGICAL CONSCIOUSNESS FORMATION.....	289
Karpenko O.G. PROFESSIONAL FUNCTIONS OF SOCIAL WORKERS AS A PART OF PROFESSIONAL COMPETENCE.....	292
Komochkova O.O. PROFESSIONAL TRAINING OF BACHELORS OF SCIENCE IN LINGUISTICS AT ULSTER UNIVERSITY.....	294
Kravets N.P. TEACHING INNOVATIVE TECHNOLOGIES ON LITERATURE CLASSES AND FORMATION OF READING ACTIVITY SKILLS IN PUPILS WITH MENTAL RETARDATION	298
Kushniruk S.A. NORMATIVE AND LEGAL FRAMEWORKS OF STUDENTS' SCIENTIFIC AND RESEARCH ACTIVITY IN PEDAGOGICAL UNIVERSITIES OF UKRAINE (THE 20 TH YEARS OF THE 20 TH – BEGINNING OF THE 21 ST CENTURY).....	302
Lebedyets H. INTENSIFICATION OF SCIENTIFIC RESEARCHES IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS AND CONDITIONS FOR IMPLEMENTATION THEIR RESULTS IN THE EDUCATIONAL PROCESS (60-90 TH OF THE XX TH CENTURY)	306
Nitsu Y.H. FUTURE OF SENIOR PUPILS' MULTYPROFILE TRAINING IN THE CONTEXT OF THE REFORMATION SCHOOL EDUCATION IN UKRAINE	309
Oliynyk H.M. SOCIAL EDUCATOR ACTIVITY IN EDUCATIONAL AND LEISURE SPHERE: THE BASIC PRINCIPLES AND FUNCTIONS.....	312
Onyshchenko Y.N., Svetlichnyy V.A., Mynko P.E. CLOUD TECHNOLOGIES IN EDUCATIONAL PROCESS	315
Pet'ko L.V. THE UPBRINGING ASPECT IN FORMATION OF PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE TEACHING ENVIRONMENT IN THE CONDITIONS OF UNIVERSITY.....	320
Popova O. V. CONSTITUENTS OF THE FUTURE CHINESE TRANSLATORS' TRANSLATION COMPETENCE.....	324
Fedushko S.S., Syerov Y.O., Pazderska R.S. RESEARCH OF KEY FACTORS OF THE ACADEMIC INSTITUTIONS AUTHORITATIVENESS	332
Syerov Yu.O., Fedushko S.S., Skulska I.V. EFFICIENCY INFORMATION RESOURCE OF THE LIBRARY.....	335
Ternopil'ska V.I. THEORETICAL ASPECTS OF THE PHENOMENON «AESTHETIC SENSE»	339
Fedorova M.A. THE CONTENT AND STRUCTURE OF PERSONALITY MORAL VALUES IN CHILDHOOD.....	345
Cherniukh O.G., Dikal M.V. INNOVATIVE APPROACH AND THE IMPORTANCE OF INTERDISCIPLINARY INTEGRATION OF TEACHING «BIOORGANIC AND BIOLOGICAL CHEMISTRY» IN HIGHER EDUCATIONAL MEDICAL ESTABLISHMENTS	348
Shved V.V. FEATURES OF SCHOLARSHIP PRACTICE IN MODERN UKRAINIAN HIGH SCHOOLS.....	352
Shoshina Yu.A., Osenneva M.S. ARTPEDAGOGIKA AS MEAN OF ADAPTATION OF CHILD TO EDUCATIONAL ACTIVITY IN INSTRUMENTAL CLASS (ON EXAMPLE OF THE INITIAL STAGE OF TEACHING GAME ON FORTEPIANO IN THE CONDITIONS OF ADDITIONAL MUSICAL EDUCATION).....	354

1. NATIONAL ECONOMICS AND MANAGEMENT

Arsenjev Yu.N.

Doctor of Technical Science, Professor,

Russian Academy of National Economy and the Public Administration (RANEPA), Tula branch

PROBLEMS AND IMPROVEMENT OF THE QUALITY OF EDUCATION OF THE RUSSIAN

Арсеньев Ю.Н.

доктор технических наук, профессор

Российская академия народного хозяйства и государственной службы при Президенте РФ, Тульский филиал

ПРОБЛЕМЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ КАЧЕСТВЕННОГО РОССИЙСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

The problems of improvement and development of education in Russia, the need to improve the quality of youth training and education, preparation of computer-illpotent-professionals.

Keywords: Education, training and personal development

Исследуются вопросы совершенствования и развития российского образования, необходимости повышения качества обучения и воспитания молодежи, подготовки компетентных профессионалов.

Ключевые слова: сфера образования, обучение, воспитание и развитие личности.

Изменения в сферах науки и образования обусловлены проблемами глобализации, информатизации и диверсификации рабочей силы, повышения требований к познавательной, интеллектуальной и финансовой эффективности инноваций. Сфера образования превращается в одну из самых выгодных отраслей бизнеса с огромными финансовыми потоками и высокой нормой прибыльности [1-3]. По оценкам Всемирной торговой организации (ВТО) емкость мирового образовательного рынка составляет 50-60 млрд. долл. и непрерывно растет.

На финансирование научных исследований зарубежных колледжей и университетов выделяется более 15,5 млн. долл. Вклад российских университетов среди исследовательских организаций России меньше 10%. Российский бизнес озабочен лишь ростом собственного капитала, а не развитием научного потенциала вузов страны.

Высшее образование, как выгоднейшая сфера бизнеса экономически развитых стран находится под контролем международных транснациональных корпораций (ТНК). В странах ОЭСР частные расходы на образование растут быстрее государственных. Наличие значительных средств позволяет ведущим американским вузам, в которых работает до 70% всех нобелевских лауреатов, определять «правила игры» в образовании, экономике, политике, НИОКР.

Развитые страны мира приглашают к себе на обучение и последующую работу наиболее активную часть студентов, высококвалифицированных преподавателей и ученых, быстро корректируя свое миграционное законодательство, предоставляя лицам, окончившим обучение, разрешение на работу по специальности. По расчетам экспертов из Гарварда, для США требуемый ежегодный приток иммигрантов с преобладающей его частью из студентов, преподавателей и ученых достигнет: в 2020-2025 гг. - 18 млн. чел., в 2035-2040 гг. - 6,0 млн. чел., в 2045-2050 гг. - 30 млн. чел. [1, 5].

Оценка потенциала возвращения показывает, что в среднем из-за рубежа возвращается примерно 18-25% обучившихся лиц. Чем богаче и влиятельнее страна, тем больше обучающихся людей стремится остаться в ней для продолжения карьеры, а чаще всего - навсегда. К 2025 г. число студентов в мире вырастет с 97 до 260 млн. чел., иностранных студентов - с 2,0 до 7,0 млн. чел.

Прямой экономический эффект принимающей стороны от иностранного студента (оплата обучения и проживания) возрастет с 15-20 до 50-60 тыс. долл. Эксперты ЮНЕСКО

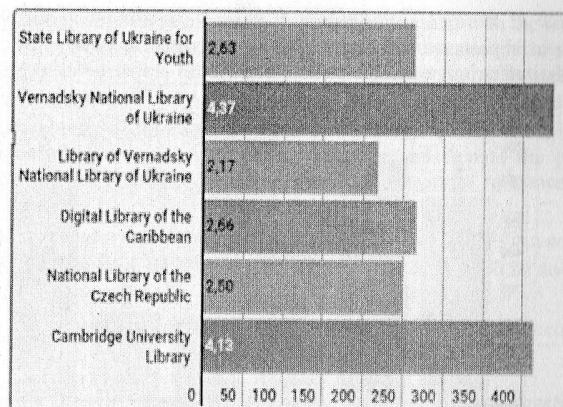

Figure 2. Diagram of Library Information Resource Efficiency

The result of research is to determine the overall effectiveness of library information resources in accordance with the scale: High level ($4 < Efficiency^R \leq 6$), Intermediate level ($2 < Efficiency^R \leq 4$), and Low level ($0 \leq Efficiency^R \leq 2$).

Thus, in order to meet the new requirements and standards of information space, to be of interest to customers, libraries must implement high-quality, accessible, authoritative informative resources and rapidly develop and go step by step in informative progress.

Reference:

1. The State Library of Ukraine and youth. <http://www.4uth.gov.ua/>
2. Vernadsky National Library of Ukraine. <http://www.nbu.gov.ua/>
3. Library of Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <http://lib.rada.gov.ua/>
4. Digital Library of the Caribbean. Available at: <http://www.dloc.com/>
5. National Library of the Czech Republic. Available at: <http://www.en.nkp.cz/>
6. Cambridge University Library. Available at: <http://www.lib.cam.ac.uk>
7. Fedushko S., Bardyn N., Algorithm of the cyber criminals identification. Global Journal of Engineering, Design & Technology, 2(4)2013. – P.56-62.
8. Fedushko S., Development of a software for computer-linguistic verification of socio-demographic profile of web-community member. Webology. 11(2), 2014. Available at: <http://www.webology.org/2014/v11n2/a126.pdf>
9. Fedushko S., Syerov Yu., and Korzh R., "Validation of the user accounts personal data of online academic community," IEEE XIIth International Conference "Modern Problems of Radio Engineering, Telecommunications and Computer Science", Lviv-Slavske, February 23 – 26, 2016, pp. 863-866.
10. Fedushko S., Syerov Yu., Design of registration and validation algorithm of member's personal data International Journal of Information and Communication Technology, Vol.2. No.2, 2013, pp. 93-98.
11. Fedushko S., Syerov Yu., Korzh R. Determination of the account personal data adequacy of web-community member. International Journal of Computer Science and Business Informatics, 15(1)2015, 1-12. Available at <http://www.ijcsbi.org/index.php/ijcsbi/article/view/506>
12. Korzh R., Peleschshyn A., Fedushko S., "Protection of university information image from focused aggressive actions". Abstracts book of conference "Systems Control and Information Technologies", SCIT-2016 Warsaw, 2016.
13. Korzh R., Peleschshyn A., Syerov Yu., Fedushko S., "Principles of university's information image protection from aggression". Proceeding of the XIth International Scientific and Technical Conference. Lviv, 2016. pp. 77-79.
14. Korzh R., Peleschshyn A., Syerov Yu., Fedushko S., University's Information Image as a Result of University Web Communities' Activities. Advances in Intelligent Systems and Computing: Selected Papers from the International Conference on Computer Science and Information Technologies, September 6-10 Lviv, Ukraine, Shakhovska N. (Ed.). Springer, 2017. Vol. 512. pp. 115-127.
15. Peleschshyn A., Trach O., The main stages of the life cycle of formation of university student communities "Informatization of higher education." Proceeding of the Lviv Polytechnic National University, 2015, pp. 76-84.

16. Shakhovska N. and Syerov Yu., "Web-community ontological representation using intelligent dataspace analyzing agent". Proceeding of the IEEE X-th International Conference "The Experience of Designing and Application of CAD Systems in Microelectronics", Polyana-Svaliava, 2009, pp. 479-480.
17. Syerov Yu., Fedushko S., Loboda Z., "Determination of development scenarios of the educational web forum". XIth International Scientific and Technical Conference. Lviv, 2016. pp. 73-76.
18. Syerov Yu., Fedushko S., Trach O., Improving the virtual communication efficiency as a fundamental factor of successful marketing. Prospects for development of education and science, Academic Publishing House of the Agricultural University, Bulgaria, 2016. pp. 290-293.
19. Syerov Yu., Peleschshyn A., Fedushko S., The computer-linguistic analysis of socio-demographic profile of virtual community member. International Journal of Computer Science and Business Informatics, Vol.4, No 1, 2013. P. 1-13.

Ternopilska V.I.

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, PhD in Pedagogics,
Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine)

THEORETICAL ASPECTS OF THE PHENOMENON «AESTHETIC SENSE»

Тернопільська В.І.

доктор педагогічних наук, професор

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФЕНОМЕНУ «ЕСТЕТИЧНІ ПОЧУТТЯ»

The article highlights the components of aesthetic emotions: the sense of beauty and the sublime, harmony and perfection.

Key words: aesthetic upbringing, aesthetic emotions, personality, children, youth, methods, forms.

У статті розглядаються складові естетичних почуттів: почуття прекрасного, піднесеного, гармонії, досконалого.

Ключові слова: естетичне виховання, естетичні почуття, особистість, діти, молодь, засоби, форми.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Естетичному вихованню підростаючого покоління належить унікальна роль у загальній стратегії духовного відродження і становлення українського суспільства. Разом з тим, в освітньому процесі ми можемо спостерігати ситуацію, коли прорахунки та помилки соціальної й економічної політики держави призвели до певного ігнорування світоглядної культури української нації (таких, наприклад, її компонентів, як мистецтво, релігія, національні традиції, мова тощо). Як наслідок, знизився рівень естетичної культури підростаючого покоління. Саме тому, проблема формування естетичних почуттів у дітей і студентської молоді стає однією з найважливіших у педагогічній теорії та практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема естетичного виховання у педагогічному аспекті широко репрезентована у спадщині видатних вітчизняних педагогів та діячів освіти Е.Водовозової, С.Лисенкової, Е.Михеевої, С.Русової, К.Ушинського. Філософсько-естетичні аспекти цієї проблеми розглядаються в наукових працях Ю.Борева, І.Гончарова, М.Кнященка, В.Ядова. Психологічні основи естетичного виховання розкрили Б.Ананьев, Л.Божович, ЛВиготський, І.Кон, Б.Теплов та ін. Питання теорії і методики естетичного виховання підростаючого покоління висвітлюються в працях Л.Коваль, Л.Масол, Н.Миропольської, В.Передерій, Ю.Фохт-Бабушкіна, Т.Цвілх, Г.Шевченко, А.Щерба та ін.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є розкриття теоретичних аспектів феномену «естетичні почуття» та особливостей його дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слід зазначити, що естетичні почуття, як почуття духовні й ідеальні, з'являються за умови відносної свободи людини від практичних потреб. Адаже здатність до естетичного сприймання збільшується у зв'язку із розвитком загальних можливостей людини, які, в свою чергу, залежать від соціально-економічного та духовного рівня розвитку суспільства й людства в цілому. Міра розвиненості естетичних почуттів істотно впливає на характер і якість суспільної діяльності людини. Найбільш виразно це виявляється в мірі тяги до краси, досконалості, гармонії. При чому, стаючи істотною характеристикою особистості, естетичне почуття накладає відбиток на будь-який акт діяльності людини та її духовне переживання. Воно

забезпечує не тільки гармонізацію зовнішнього світу через діяльність, але і збагачує, робить різноманітним внутрішній світ людини, його духовні переживання [6, с. 88].

На думку вчених, естетичні почуття - це тривалі психічні стани, що проявляються в осягненні краси в явищах природи, в праці, в гармонії барв, звуків, рухів і форм. Гармонійна злагодженість в об'єктах цілого та частин, ритм, консонанс, симетрія викликають почуття приємного, насолоди, які глибоко переживаються та впливають на душу. Вищі рівні розвитку естетичних почуттів виявляються в почуттях прекрасного, піднесеного, гармонійного, досконалого [18, с. 87]. Зокрема, існують різні підходи до розуміння почуття прекрасного. Перший підхід полягає у тому, що прекрасне розуміють як втілення Бога (абсолютної ідеї) у конкретних речах чи явищах. Другий підхід містить розуміння людини як початку, джерела прекрасного, яка наділяє естетично нейтральну дійсність багатством свого духовного світу. В уявленні представників зазначеного підходу людина немов проєктує, «позичає» явищам дійсності їх естетичний вимір.

На протилежність цьому представники третього підходу у розумінні прекрасного бачать природний прояв якостей явищ дійсності, близький до їх природних особливостей - ваги, розміру тощо.

Четвертий підхід складають уявлення тих мислителів, які визначають прекрасне у співвідношенні особливостей життя з людиною як мірою краси.

Нарешті, п'ятий підхід розуміння прекрасного постає з уявлення про те, що воно дійсно відтворюється у процесі зустрічі об'єктивних якостей з суб'єктивним сприйняттям людини. Але не будь-які об'єктивно існуючі якості дійсності ведуть до оцінки їх людиною як прекрасних, а лише ті, які збігаються з уявленнями про досконалу річ, явище, відношення тощо [6, с. 94].

Почуття піднесеного є категорією естетики, яка відбиває сукупність природних, соціальних та художніх явищ. Вони є винятковими за своїми кількісно-якісними характеристиками та виступають як джерело глибокого естетичного переживання [6, с. 96]. Піднесене має специфічний прояв: у природі сприймаються як величне простір неба, ласмо гір, могутність водоспадів, природні стихії та явища: буря, північне сяйво тощо. В індивідуальному та суспільному житті як піднесене оцінюються вчинки, дії, відносини, які вражають нас величчю душі, силою почуттів, шляхетністю поведінки. Тому піднесене у суспільному бутті тісно сплітається з моральними цінностями.

Розуміння почуття гармонії і міри ми знаходимо у Г.Гегеля. Гармонію він розглядає в системі споріднених естетичних понять - правильності, симетрії, закономірності. Правильність, на його думку, є найбільш елементарним і абстрактним виявленням довершеності. Вона створюється шляхом однакового повторення певної фігури або мотиву, повністю виключає усяку різноманітність, в усьому передбачає однаковість і тотожність. З усіх ліній найбільш правильною є пряма, а з геометричних фігур - куб. Її правильністю пов'язана і симетрія. Але тут вже не досить одноманітного повтору тієї самої визначеності, що має місце в абстрактній правильності. Симетрія вимагає також і здійснення розрізнених у розмірах, положенні, формі, кольорі певних визначеностей, які, об'єднуючись, створюють симетрію. Обидва ці поняття, з точки зору Г.Гегеля, характеризують кількісну визначеність речі, однак ще не відкривають діалектичного співвідношення кількості і якості. Що ж до гармонії, то вона має відношення не тільки до кількісної, а й до якісної визначеності, містить в собі три складові - внутрішню єдність, цілісність і узгодженість. Отже, категорія міри набуває в естетиці Г.Гегеля універсального діалектичного значення. Всяка єдність протилежностей виступає в нього як міра, в якій ці протилежності об'єднуються. В цьому відношенні розуміння гармонії у Г. Гегеля близьке до античного поняття середини. Гармонія виступає як певний тип міри, де якісні протилежності перебувають в якійсь єдності і цілісності [5, с. 80].

А.Баумгартен визначає предмет естетики через поняття «досконале», зазначаючи, що естетика - це наука про досконале в світі явищ, про досконалість чуттєвого пізнання і удосконалення смаку [5, с. 83].

Це поняття вже було об'єктом теоретичного дослідження в естетиці минулого. Так, у роботі «Метафізика» Арістотель ототожнює досконале з прекрасним, адже прекрасне визначається філософом як позитивне досконале. У східних культурах також простежується тяжіння до ототожнення досконалого й естетичного. Так, арабський філософ середньовіччя Ал-Газалі стверджував, що краса предмета, його привабливість полягає в існуванні всього досконалого або того, що йому відповідає [17, с. 146].

Стосовно церковних канонів поняття «досконале» стоїть в одному синонімічному ряду з поняттям «ідеальне», яке тлумачиться як досконалість життя в майбутньому (потойбічний світ). В іконі як особливому виді мистецтва ідеал збігається з прекрасним. Але «досконале» залишається основною категорією, оскільки виступає наріжним каменем цінності сакральної культури: прекрасне, піднесене втрачають своє осердя, якщо віддаляються від досконалості. Досконалість становить ідейну основу сакральності, на її шлях стоїть «міра», «завершеність» та «доцільність».

Ідею єдності добра і краси, тобто гармонії, обстоював Арістотель. Не використовуючи безпосередньо відповідної термінології, філософ водночас звертався до питання удосконалення як конкретної особистості, так і суспільства в цілому. Введене давньогрецьким мислителем у теоретичний ужиток поняття «мімесис» відкрило перед ним можливість спонукати митців зображувати дійсність не тільки такою, якою вона є насправді, якою її бачить художник, а й якою вона має бути [8, с. 157].

У зв'язку з аналізом проблеми виховання естетичних почуттів цікавою видається ще одна ідея Арістотеля. Згідно з його концепцією наука і мистецтво належать до галузі теоретичного розуму, але філософ чітко розмежував об'єкти їх дослідження, наголошуючи, що історик осмислює те, що дійсно відбувалося, а поет - що мало б відбутися. Звідси - відомий вислів Арістотеля: «Поезія більш філософська й серйозніша за історію: поезія говорить про більш загальне, історія - про одичне» [8, с. 152]. На думку античного філософа, найефективнішим засобом виховання естетичних почуттів є мистецтво - духовна пам'ять людства. Саме ця орієнтація з урахуванням специфіки історичного контексту простежуватиметься у наступні періоди розвитку естетичних почуттів у дітей.

Приблизно у цей час на проблемах виховання естетичних почуттів зосереджувалися й мислителі Давнього Сходу. У Китаї, наприклад, теорія і практика естетичного виховання дітей розвивалася під впливом учення Конфуція, який був переконаний, що виховання має починатися з поезії, а закінчуватися вивченням правил етики, музики, яка втілює в собі найвищі естетичні цінності [5, с. 231].

За різних культурно-історичних епох домінували різні тлумачення прекрасного, йому відводилась відповідна роль у бутті людства, що позначалось на функціонуванні системи естетичного виховання.

В епоху середньовіччя естетичним ідеалом правив аскетизм, життєві цінності обмежувалися сферою релігійності, а мистецьке життя - вимогами церкви. Джерелом естетичного життя вважались елементи богослужінь (церковний спів, музика), храмове мистецтво.

Важливою складовою естетичного виховання доби Ренесансу стає його гуманістична орієнтація. У цьому сенсі значний інтерес викликає науковий доробок іспанського філософа Х.Вівеса, який у своїх працях запропонував

«комплексну модель» естетичного виховання людини, залучивши досвід педагогіки та етики. Зокрема, Х.Вівес розглядав педагогіку як науку про всебічне виховання людини, що ґрунтується на поступовому розвитку її природних здібностей. Виховання та освіта мають, на думку філософа, йти від простого до складнішого, ставити зрозумілу кінцеву мету [4, с. 69].

Великого значення естетичному вихованню особистості надавав К. Ушинський, який стверджував, що дитя мислить формами, фарбами, звуками. Його успішність залежить від того, наскільки вихователі усвідомлюють сутність прекрасного, його роль у

житті людини і формуванні особистості. Важливе значення у вихованні й навчанні дітей для збагачення їх естетичних вражень, формування естетичних почуттів, влучної, повноцінної мови, на думку педагога, мають художня література, усна народна творчість. Прислів'я, приказки, скоромовки розвивають у дітей відчуття звукової краси рідної мови [12, с. 5].

Українські письменники Б.Грінченко, І.Франко, Л.Українка, М.Коцюбинський, О.Пчілка, вважали художню літературу одним з найефективніших засобів естетичного виховання дітей. У процесі читання дитячої літератури відбувається формування первинних уявлень про прекрасне, про мистецькі жанри та напрямки, відчуття краси поетичного чи прозового твору; поглиблене вивчення мистецтва, художньої літератури, фольклору; стимулювання власної творчості дитини, національних поглядів тощо.

Художня література, за І.Франком, повинна передусім учить читача розпізнавати прекрасне, піднесене і потворне, трагічне і комічне, добро і зло на землі. Завдання художньої літератури – впливати як «на розум і переконання, так і на чуття, вказувати в самім корені добра і зла боки існуючого порядку» і виховувати людей, «готових служити всією силою для піддержання добрих і усунення злих боків життя» [3, с. 24].

Л.Українка приділяла надзвичайно велику увагу використанню дитячої літератури, вважаючи її дівим засобом виховання. За допомогою віршів та казок письменниця намагалася «навчити дітей бачити прекрасне в навколишньому світі, відчувати барвистість, багатство життя» [16, с. 76]. Чимало з творів Л. Українки, які не були написані спеціально для дітей можуть використовуватися для дитячого читання з метою формування естетичних смаків і почуттів дітей.

С.Русова пов'язувала теорію і практику естетичного виховання дітей з ідеями народності виховання і навчання, вважаючи ігри, усну народну творчість, свята, природу невичерпним джерелом для пробудження в дитині духовних сил, естетичних почуттів. Вона вказувала, що дитину необхідно виховувати на «рідному матеріалі краси, розуму, естетики, вікової творчості», який «найкраще приймається в душі дитини, бо він простий у своїй красі, легше розбуджує її власні творчі сили, бо говорить до неї лініями орнаменту, мелодіями пісень, фарбами, рухами». Педагог підкреслювала, що

«музикування на різних інструментах, особливо на народних, світ різноманітних звуків та ритмів, забави, інсценівки, різні види творчої праці, малювання, а також поєднання їх у певну систему занять – все це сприяє розвитку, дає задоволення дитині, виховує художній хист». Визначаючи виховну цінність народного образотворчого мистецтва, вона зауважувала, що «українські вишивки, кераміка, орнамент приваблюють дітей гармонією ліній, фарб, форм, надихають на творчість, викликають бажання вишивати, малювати, ліпити, будувати» [11, с. 20].

Є.Фльоріна значну роль надавала художньому вихованню дітей засобами мистецтва. Зокрема, вона розкрила своєрідність естетичного розвитку особистості, охарактеризувала роль, місце, взаємозв'язок різних засобів естетичного виховання. На її думку, в художньому вихованні слід прагнути єдності емоційного й пізнавального сприймання змісту і форми, що допоможе уникнути надмірного захоплення формою, утилітарного використання мистецтва з пізнавальною метою, тобто втрати художнього компонента естетичного виховання. Дослідниці належить багато цікавих спостережень, які стосуються особливостей дитячого естетичного сприймання, образотворчої діяльності, використання іграшки, художнього слова у вихованні дітей [7, с.106].

Можна стверджувати, що серед різних видів мистецтва особлива виховна роль належить музичному вихованню, яке вводить дітей у світ музичного мистецтва, знайомить з музичною культурою різних народів, сприяє збагаченню індивіда знаннями законів музичного мистецтва, необхідними для розуміння його сутності, формуванню смаку, музичних здібностей, виробленню навичок і вмінь, які дозволять вихованцям бути активними слухачами, вмільми виконавцями. Торкаючись емоційної сфери людини, музика впливає на формування її моральних і естетичних смаків та ідеалів.

«Пізнання світу почуттів неможливе без розуміння й переживання музики, без глибокої духовної потреби слухати музику і діставати насолоду від неї», – писав В.Сухомлинський. Він наголошував: «Без музики важко

переконати людину, яка вступає в світ, у тому, що людина прекрасна, а це переконання, по суті, є основою емоційної, естетичної, моральної культури» [13, с. 287].

В.Сухомлинський також вважав першими й найяскравішими сторінками для читання мови почуттів народні пісні. Чарівною силою володіє народна пісня, що висловлює красу й величність природи (наприклад, українські народні пісні «Місяць на небі», «Ніч яка місячна»,

«Стоїть гора високая» та ін.). Народна пісня, що увірвала в себе голос люблячого серця, захопленого, зачарованого красою жінки, виховує в молоді романтичне, чисте, благородне почуття ніжності.

У Павлівській середній школі естетичне виховання здійснювалося багатьма засобами, через систему різноманітних видів творчої діяльності: слухання музики, виконання пісень, підготовку і проведення численних концертів, шкільних ранків, вечорів, свят родин, гри на музичних інструментах (у шкільному оркестрі, інструментальному ансамблі, сольному виконанні, музикуванні у вільний час: «У тихі зимові вечори ми слухали пісню А.Лядова «Колискова», створену за мотивами народної російської колискової пісні. Діти почули в «Колісковій» не тільки ритмічне погойдування колиски, а й тихе, спокійне дихання дитини, ніжний бережливий дотик рук матері до дитячого тіла. Немає слів, якими можна було б передати материнські почуття, передані у прекрасній мелодії цієї пісні. Вони грають, хвилюють серця підлітків. За допомогою музики хлопчики й дівчатка пізнають глибину, витонченість, сердечність ставлення людини до людини...» [14, с. 411].

Відомо, що ще здавна танець виступав засобом вираження почуттів та емоцій людей. Відокремившись від прямого зв'язку з обрядами, де він мав насамперед релігійно-магічний зміст, танець набув значення мистецтва, що втілює красу людського тіла, різноманітний душевний стан. Природа танцю образна і має за основу узагальнення багатоманітних «пластичних мотивів», відібраних із реального життя рухів, які організуються за законами ритму, симетрії, орнаментального узору. Танець органічно пов'язаний з музикою,

яка посилює виразність танцювальної пластики, дає йому емоційну ритмічну основу [2, с. 356].

Важливим засобом формування естетичних почуттів є образотворче мистецтво. Ознайомлення з творами образотворчого мистецтва дослідник М. Даденков вважав необхідним етапом підготовки дитини до образотворчої діяльності. У своїй науковій статті «Естетичне виховання» він стверджував, що діти здатні тонко відчувати настрої художніх картин. Мета занять з образотворчого мистецтва, підкреслював педагог, має полягати в тому, щоб

«навчити дітей милуватися творами живопису, а також розкривати перед ними закони побудови зображення предметів і явищ» [1, с. 164].

Варто зазначити, що на сучасному етапі розвитку виховної системи в Україні спостерігається певні проблеми, спричинені інформатизацією комунікативної сфери, комерціалізацією, переорієнтацією на масову культуру таких потужних носіїв естетичної інформації, як електронні ЗМІ (засоби масової інформації), Інтернет, поширенням контрмистецтва, деестетизацією мистецтва та ін. Усе це значною мірою породжує конфлікт естетичних установок, поглядів, смаків, почуттів, певною мірою деформує впливає на естетичний світ підрастаючого покоління, формування у нього естетичних почуттів. Відтак назріла необхідність глибинного осмислення окреслених процесів, відповідного коригування існуючої педагогічної теорії та практики, в тому числі й у сфері виховання дітей і студентської молоді. Слід так спрямувати виховання, щоб цінності класичної культури не були знищені комп'ютерною цивілізацією, новим темпоритмом, новою культурою дій. У нових явищах нашого життя наявне також і певне позитивне

начало, яке варто досліджувати й органічно поєднувати з тим, що, будучи випробуваним часом, залишилося актуальним.

На нашу думку, процес виховання естетичних почуттів особистості буде ефективним за умови: постійного зв'язку виховання життям, реалізації міжпредметних зв'язків; проведення занять із учнями, студентами з дотриманням естетичних вимог; узагальнення знань, умінь та навичок дітей, студентської молоді у процесі позакласної, позааудиторної діяльності.

До ефективних форм організації виховного процесу можна віднести такі: створення творчих колективів, фольклорних ансамблів, мистецьких гуртків, робота Малої академії мистецтв; організація клубів шанувальників мистецтв; підготовка театралізованих концертів, свят, виставок малюнків, виробів декоративно-прикладного спрямування, фестивалів, літературно-музичних композицій, пісенних конкурсів, проведення екскурсій до краєзнавчого музею; обладнання етнографічних куточків, експозицій, кімнат народного побуту в навчальних закладах; створення творчих майстерень з метою відродження традиційних для регіону художніх промислів та ремесел; організація самодіяльності дитячих, юнацьких об'єднань клубного типу; підготовка театралізованих свят, обрядів; відзначення народних свят.

Висновки. Таким чином, проблема виховання естетичних почуттів особистості пройшла значний еволюційний шлях: від почуття гармонії і міри у Г.Гегеля до втілення В.Сухомлинським в практику загальноосвітньої школи ефективних форм, методів, засобів виховання естетичних почуттів. Серед основних засобів виховання естетичних почуттів особистості можна виокремити такі види мистецтва: музика, література, образотворче мистецтво, танець, народознавство.

Література:

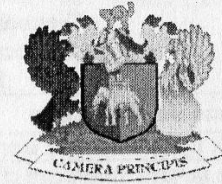
1. Антология педагогической мысли Украинской ССР / Сост. Н.П. Калениченко. – М. : Педагогика, 1988. – 640 с.
2. Балет : учебное пособие / под ред. Ю.Н. Григоровича. – М. : Советская энциклопедия, 1981. – 503 с.
3. Божович Л.М. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л.М.Божович. – М., 1968.
4. Вилюнас В.К. Психология эмоциональных явлений / В.К. Вилюнас ; ред. О.В.Овчинникова. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1976. – 143 с.
5. Естетика : навч. посібник / Т. Аболіна [та ін.]. – К. : Либідь, 1992. – 328 с.
6. Естетика: Навч. посібник / М.П. Колесніков [та ін.]; за ред. В.О.Лозового. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 208 с.
7. Изард И. Эмоции человека / И. Изард. – М., 1980.
8. Неменский Б.М. Мудрость красоты: о проблемах эстетического воспитания / Б.М.Неменский. – М., 1981.
9. Петько Л.В. Виховний і професійний аспекти музично-педагогічної спрямованості навчання іноземної мови студентів ВНЗ у системі музично-педагогічної освіти / Л.В.Петько // Музика та освіта : науково-метод. журнал / засн. МОН України, НАПН України, Київська дитяча академія мистецтв ; гол. ред. Л.М.Масол. – Київ : Педагогічна думка, 2013. – № 3. – С. 14–18. URL <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7872>
10. Петько Л.В. Педагогічні та виховні ідеї В.О.Сухомлинського у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету / Л.В.Петько // Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. проф. Є.І.Коваленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2015. – № 3. – С. 181–187. URL <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/8407>
11. Русова С.Ф. Вибрані педагогічні твори / С.Ф.Русова. – К. : Освіта, 1996. – 303 с.
12. Секрети педагогічної майстерності // Початкове навчання та виховання. – 2008. – № 27. – С. 18–23.
13. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. / В.О.Сухомлинський– К. : «Рад. школа», 1977. – Т. 5. – С. 1977. – 639 с.
14. Сухомлинський В.О. Вибрані твори : в 5 т. / В.О.Сухомлинський– К. : «Рад. школа», 1977. – Т. 3 : Народження громадянина. – 1977. – 670 с.
15. Тернопільська В.І. Теоретичні аспекти феномена «соціально-комунікативна культура» / В.І.Тернопільська // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – Львів: Львівський ун-т. – Вип. 22. – 2007. – С. 44–50.
16. Шиманська І.Ф. Леся Українка про освіту та виховання / І.Ф.Шиманська. – К.: Рад. школа, 1973. – 112 с.
17. Естетика : уч. пособ. / под ред. А.А.Радугина. – М., 1998.
18. Якобсон П.М. Психология чувств / П.М. Якобсон. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1980.

SCIENCE JOURNAL

**Economics
and
Finance**

Scientific journal
«ECONOMICS AND FINANCE»

Agenda Publishing House,
United Kingdom

PERSPECTIVE DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCHES

Collection of scientific articles

Passed for printing 05.10.2016. Appearance 06.10.2016.

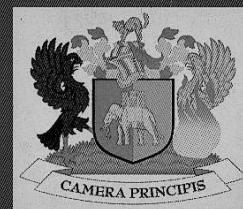
Format 60x84/16.

Conventional printed sheets 22,5. Circulation 300 copies. Order 28.

Printed by Agenda Publishing House ®
Coventry, West Midlands, CV1 2FL

ISBN 978-617-7214-40-2

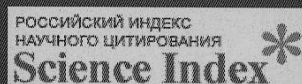
Scientific journal
«**ECONOMICS** and **FINANCE**»

Agenda Publishing House,
United Kingdom

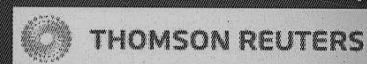
PERSPECTIVE DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCHES

Collection of scientific articles

List of journals indexed

**Submitted for review in Conference
Proceedings Citation Index –
Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH)**

Agenda Publishing House,
United Kingdom
2016